

๑๕๗

วรรณกรรมอมตะของศิลปินแห่งชาติ
สาขาวรรณศิลป์ ปี ๒๕๔๐

จินตนิยายภารตะ

สุพัตริศุณ

พนมเทียน

ภาพปก สุรเดช แก้วท่าไม้

มุมมองและแนวความคิด ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมออกมาในหลายรูปแบบ หลายแนวทาง และหลายลีลาของเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นแนวนวนิยายพาฝัน นวนิยายตื่นเต้นผจญภัยโลดโผน แบบอาชญากรรม จารกรรม ซึ่งเต็มไปด้วยการต่อสู้ไหวพริบ เล่ห์เหลี่ยมกลอุบายต่างๆ ตลอดจนเรื่องหนักๆ และเรื่องทางจินตนิยาย ฯลฯ แทบจะเรียกได้ว่าข้าพเจ้าเขียนปรากฏเป็นผลงานออกมาแล้วในทุกแนวตั้งได้กล่าวมานี้

ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมในรูปแบบใด ข้าพเจ้ามีมุมมองแนวความคิด และตระหนักเตือนอยู่เสมอว่า ตัวละครสำคัญของข้าพเจ้าในแต่ละเรื่องนั้น (ไม่ว่าเรื่องจะอยู่ในแนวร้ายหรือแนวดีเพียงไร) จะต้องมียุติกรรมของความเป็นมนุษย์ธรรมเป็นหลักเกณฑ์อยู่เสมอไป เพราะข้าพเจ้าระลึกอยู่เสมอว่า มนุษย์ธรรมเป็นสิ่งอันควรจะต้องสร้างสรรค์จรโลงไว้ในโลกของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะในยุคอดีต ยุคปัจจุบัน หรือยุคอนาคตก็

ตาม โลกเรานั้นถ้าปราศจากเสียซึ่งมนุษย์ธรรมดาเมื่อใด ก็จะไม่เป็นของมนุษย์อีกต่อไป แต่น่าจะเป็นของสัตว์ชั้นต่ำเสียมากกว่า

ข้าพเจ้ามีมุมมองอยู่เสมอว่า มนุษยธรรมย่อมเป็นอันดับหนึ่งในสัตยชาติญาณแห่งความเป็นมนุษย์ และมนุษยธรรมจะเป็นผลให้มนุธรรม จริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนศีลธรรมติดตามมาเองเป็นลำดับภายหลัง แต่ก่อนอื่นขอให้มนุษย์มี “ธรรม” ของการเป็นมนุษยชาติเอาไว้ก่อนเท่านั้น ข้าพเจ้าถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต และพยายามที่จะสะท้อนออกมาในรูปแบบของงานวรรณกรรมทุกเรื่องที่ข้าพเจ้าเขียน เพื่อให้ผู้อ่านได้มีจิตสำนึกในเรื่องดังกล่าวนี้ แม้จะไม่ทางตรงก็โดยทางอ้อม

เพราะฉะนั้น มุมมองและแนวความคิดในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของข้าพเจ้าก็คือ นอกเหนือจากความบันเทิง ความรู้ และสิ่งอื่นๆ ที่ผู้อ่านจะได้รับแล้ว สิ่งนั้นก็คือความมีมนุษยธรรมนั่นเอง

พนมเทียน

สิงหาคม ๒๕๔๔

หมายเหตุ: พนมเทียน เขียนข้อเขียนชิ้นนี้ลงตีพิมพ์ในวารสารของหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ต้องการรวบรวมแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานของศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์

คำประกาศเกียรติคุณ

นายฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ (พนมเทียน)

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐

นายฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ นามปากกา พนมเทียน เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๔ ที่จังหวัดปัตตานี เป็นนักเขียนผู้สร้างผลงานทางวรรณศิลป์ที่ทรงคุณค่าไว้อย่างมากมายและต่อเนื่องกว่า ๕ ทศวรรษ ผลงานของเขาปรากฏแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่านตลอดมา โดยเฉพาะนวนิยาย ซึ่งมีจำนวนมากถึง ๓๘ เรื่อง หลายเรื่อง เช่น จุฬาทรีคุณ, เล็บครุฑ, เพชรพระอุมา และ ศิวาราตรี มีความโดดเด่นเฉพาะตัวอย่างที่จะหานักเขียนอื่นในแนวเดียวกันมาเทียบเคียงได้ยาก

พนมเทียนเป็นนักฝัน เขาถึงสามารถใช้จินตนาการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีความรอบรู้และประสบการณ์อันหลากหลายเป็นพื้นฐาน งานเขียนของเขาจึงมีหลายประเภทหลายแนว คือมีทั้งเรื่องประเภทจินตนิยาย อาชญาวิทย

นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน แนวผจญภัย แนวพาฝัน ตลอดจนสารนิยาย คุณลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของการใช้ภาษาด้วยลีลาอันงดงามและให้ภาพที่คมชัด งานของเขาจึงส่งผลสืบเนื่องไปถึงการสร้างงานศิลปะแขนงอื่น เช่น ละครวิทยุ ละครเวที ตลอดจนเพลงประกอบละคร โดยเฉพาะเรื่อง จุฬาทรีคุณ ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาตลอดกว่า ๕ ทศวรรษ นอกจากเรื่อง จุฬาทรีคุณ จินตนิยายเรื่อง ศิวราตรี ของพนมเทียนยังเป็นแรงบันดาลใจให้ “สกลวรรณ” นำ ศิวราตรี มาเขียนเป็นร้อยกรองยาวกว่า ๓๐,๐๐๐ คำกลอน โดยอาศัยความงามแห่งภาษาร้อยแก้วของพนมเทียนเป็นพื้นฐาน

งานเขียนของพนมเทียนมิได้เพียงแต่พาผู้อ่านเข้าไปสู่โลกแห่งจินตนาการที่มีแต่ความบันเทิงใจ หากอ่านอย่างพิถีพิถันก็จะเห็นได้ว่าผู้เขียนยึดถือหลักการมนุษยธรรมอย่างมั่นคง เขาเห็นว่าโลกและชีวิตดำรงอยู่ด้วยมนุษยธรรม สันติภาพ และภราดรภาพ อันเป็นอุดมการณ์ของมนุษยชาติ ผลงานของเขาจึงให้ทั้งความสำเร็จอารมณ์และคุณค่าแห่งสาระที่แฝงเร้นอยู่เบื้องลึก พนมเทียนได้สร้างสรรค์ผลงานวรรณศิลป์ที่งดงามและมีคุณค่าประทับใจผู้อ่านต่างรุ่นต่างวัย และต่างสถานภาพ มาเป็นเวลายาวนานกว่าครึ่งศตวรรษ

นายฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ จึงได้รับการยกย่องเชิดชู
เกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ประจำปีพุทธศักราช
๒๕๔๐

ศิวอโยธา

คำนำสำนักพิมพ์

ได้ชื่อว่าเป็นสุภาพบุรุษนักฝัน ราชันนักเขียน

นามปากกาของท่านคือ พนมเทียน

นามจริงคือ นายฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ นักเขียน
ผู้ได้รับเกียรติยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์
ปี ๒๕๔๐

พนมเทียน เริ่มต้นชีวิตนักประพันธ์ตั้งแต่ครั้งยังเป็น
นักเรียนชั้นมัธยม

ขณะมีอายุ ๑๖ ปี ณ โรงเรียนวัดสุทิวราราม
ได้เขียนนวนิยายบู๊ เหา่ดง ขึ้นเป็นเรื่องแรก

และต่อมา ในวัย ๑๗ ปี ณ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
ได้เขียนจินตนิยายรัก จุฬาทรีคุณ...เขียนขึ้นจากแรงบันดาลใจ
เพราะได้อ่านวรรณกรรมอมตะเรื่อง กามนิด ตอนที่กามนิดและ
วาสิฏฐียีนอยู่ใต้ต้นอโศก ในคำคืนพระจันทร์เต็มดวงโดยที่

ทั้งสองพลอดรักชมความงามของภูมิประเทศ ณ แหล่งสถาน
อันศักดิ์สิทธิ์ ณ ที่แม่น้ำคงคา ยมูนา และทางช้างเผือก
บนสวรรค์ไหลมาสบกัน จนชาวบ้านเรียกแหล่งตรงนั้นว่า
“จุพাত্রีคุณ”

เพราะคำว่า “จุพাত্রีคุณ” นั้นเกี่ยว ที่ทำให้หนุ่มนักเรียน
รือยากเป็นนักเขียน ได้สร้าง - วาดเจ้าหญิงดาราราย ผู้ซึ่งซัง
ความงามของตนขึ้นมาในบรรณพิภพ

ได้สร้างเจ้าชายอริยวรรต ผู้คลังในสงคราม และต่อมาได้
ผิดคำมั่นสัญญาในรัก

จินตนิยายรัก จุพাত্রีคุณ มีความเป็นมาที่ค่อนข้าง
แปลกพิสดาร¹ ไม่เพียงเป็นงานเขียนเรื่องแรกๆ ของนักเขียน
หนุ่มว่าเขียนออกมาได้อย่างไรในวัยเท่านั้น ทว่ายังมีแง่มุมอื่นๆ

อาทิ จากต้นฉบับลายมือที่เขียนลงสมุดเรียน มีคนพิมพ์
เป็นต้นฉบับพิมพ์ดีด ส่งให้สำนักพิมพ์แล้วได้รับการปฏิเสธ
ต่อมาต้นฉบับไปอยู่ในมือของคนสร้างละครวิทยุ

---

¹ ความโดยพิสดาร โปรดอ่าน : ที่มาของจินตนิยายเรื่องจุพাত্রีคุณ โดย
พนมเทียน

จุฬาทรีคูณ จึงเป็นละครวิทยุก่อนได้รับการตีพิมพ์เป็นเล่มหนังสือ

และจากละครวิทยุ จุฬาทรีคูณ ได้รับการสร้างเป็นละครเวที เปิดแสดงที่ศาลาเฉลิมไทย นามปากกาพนมเทียนจึงค่อยปรากฏโฉมครั้งแรกบนแผ่นคัตเอาต์หน้าโรงละคร

พร้อมกัน เพลง ๕ เพลงในละคร จุฬาทรีคูณ ที่ครูแก้วแต่งเนื้อ ครูเอื้อแต่งทำนอง (มีเพลง จุฬาทรีคูณ, เจ้าไม่มีศาล, อ้อมกอดพี่, ใต้ร่มมะลูลี และ ปองใจรัก) ก็โด่งดัง เป็นเพลงรักอมตะมาจนทุกวันนี้

จินตนิยาย จุฬาทรีคูณ ได้รับการตีพิมพ์รวมเล่มขึ้นครั้งแรกในปี ๒๔๙๗ โดยสำนักพิมพ์เพลินจิตต์ วาดภาพปกโดยครูเหม เวชกร คือพิมพ์ขึ้นภายหลังเรื่อง ปฐพีเพลิง, เหา่ดวง และ มัสยา ที่พิมพ์ไปก่อนหน้านั้นราว ๖ ปี

และก็ด้วยความที่เนื้อเรื่องไม่หนามากนัก ทำยเล่มจุฬาทรีคูณ จึงผนวกด้วยเรื่องสั้นขนาดยาว แว่วเสียงรายา ที่ในปัจจุบันสำนักพิมพ์คณศบุรีได้นำกลับมาพิมพ์ขึ้นใหม่

จุฬาทรีคุณ ภายหลังจากที่มีการพิมพ์ครั้งแรก ต่อมาก็มีการพิมพ์ซ้ำเรื่อยมาหลายครั้ง หลายสำนักพิมพ์ ทั้งได้รับการสร้างเป็นภาพยนตร์ถึงสองครั้ง คือในปี ๒๕๑๐ และปี ๒๕๒๒

ในการพิมพ์ จุฬาทรีคุณ ขึ้นใหม่ครั้งนี้ นับเป็นครั้งที่ ๑๗ ต่อจากที่สำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรมได้พิมพ์ไว้ (ก่อนฉบับพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม สำนักพิมพ์हरषाเคยพิมพ์ไว้ในปี ๒๕๒๘)

จุฬาทรีคุณ ฉบับของแพรวสำนักพิมพ์ได้ตัดทอนเนื้อเพลงออก คงไว้ด้วยบทเดิมที่เป็นนวนิยายแท้ๆ (ไม่มีเนื้อเพลงแทรก) อีกทั้งศิลปินสุรเดช แก้วท่าไม้ ได้สร้างสรรค์จิตรกรรมภาพปกขึ้นใหม่

สำนักพิมพ์กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านนักเขียน คุณพนมเทียน คุณสมิตรา วิเศษสุวรรณภูมิ, คุณผาด พาสิกธน์ ที่ได้มอบหมายให้งาน ไม่เพียง จุฬาทรีคุณ แต่ยังได้พิมพ์ ปรุพีเพลิง และ ศิวราตรี เข้าชุดกันเป็นจินตนิยายภาคตะอันยิ่งใหญ่

อีกทั้งยังได้ให้ลิขสิทธิ์ เพชรพระอุมา มหาภาพย์แห่งการ
ผจญภัย สำหรับจัดทำ e-book เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการ
อ่านของนักอ่าน

สำนักพิมพ์กราบขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่าน การติดตาม
วรรณกรรมไทยของท่าน เป็นเสมือนลมหายใจของแพรว
สำนักพิมพ์มากกว่า ๒๐ ปี

แพรวสำนักพิมพ์

ตุลาคม ๒๕๕๖

ที่มาของจินตนิยายเรื่อง จุฬาทรีคุณ

(เสมือนคำนำของผู้เขียน)

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผมเรียนอยู่ชั้นมัธยมฯ ๖ โรงเรียนวัด
สุทิวราราม ตอนนั้นอายุ ๑๖ ปี

ในชั้นเรียนมีบทเรียนภาษาไทยอยู่เล่มหนึ่ง (ในยุคนั้น)
คือเรื่อง กามนิท อันเป็นนิยายเกี่ยวกับเกร็ดพุทธประวัติใน
บางส่วน ในเรื่อง กามนิทเป็นพระเอก วาสิวฐีเป็นนางเอก เป็น
นิยายรักหวานเศร้าๆ อิงธรรมะ มีข้อความอยู่ตอนหนึ่งที่กระทบ
ใจผมอย่างแรงและอย่างลึกซึ้ง คือเป็นบทสนทนาระหว่างกาม-
นิทกับวาสิวฐีเกี่ยวพันไปถึงวังน้ำวนอันศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่ง ซึ่ง
เกิดจากแม่น้ำคงคาไหลมาบรรจบกับแม่น้ำยมุนา กลายเป็น
วังน้ำวนขึ้นยังตำแหน่งที่แม่น้ำสองสายมาพบกันนั้น และใน
เวลากลางคืนบนท้องฟ้าก็จะมีทางช้างเผือกขาวไสวไหลเลื้อยมา
เหมือนจะมาบรรจบกับตำแหน่งที่คงคาและยมุนาบรรจบพบกัน
ด้วย อันเรียกทางช้างเผือกด้านบนนั้นว่าคงคาสวรรค์ กลายเป็น

การบรรจบกันของแม่น้ำสามสาย บนพื้นพิภพสองสาย ผนวก
เข้ากับเบื้องบนสวรรค์อีกหนึ่งสาย

ตำแหน่งที่แม่น้ำทั้งสามสายมาบรรจบกันนี้ เรียกว่า
“จุพাত্রีคุณ”

ในฐานะที่เป็นนักคิดนักเขียน (โดยยังไม่รู้ตัวเองใน
ขณะนั้น) มาแต่ไหนแต่ไรแล้วว่า คำว่า “จุพাত্রีคุณ” ถูกเก็บไว้ใน
ใจผมนานพอสมควร ตลอดระยะเวลาที่ยังเรียนอยู่ ม. ๖ นั้น
คิดอยู่ในใจว่าเป็นชื่อที่ไพเราะ เป็นสถานที่ (ตามลักษณะ
บรรยาย) ที่สวยงามชวนฝัน ถ้าเราจะเอาคำนั้นมาขยายโดย
เขียนเป็นนวนิยายรักเศร้าๆ ขึ้นสักเรื่องหนึ่ง คงจะสมกับความ
อยากหรือความใฝ่ฝันที่เคยมีไว้เป็นแน่

รุ่งขึ้นอีกปีหนึ่ง คือ พ.ศ. ๒๔๙๑ ผมผ่าน ม.๖ มาเรียน
แผนกเตรียมอักษรศาสตร์ที่สวนกุหลาบวิทยาลัย ในปีนี้เอง ผม
ได้เรียนลึกกลงไปในประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของอินเดีย
โบราณ และได้ค้นลึกกลงไปกว่าตำราที่เรียนอีกจากงานของ
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งทรง
นิพนธ์ไว้เกี่ยวกับประวัติและภูมิศาสตร์ของชมพูทวีปในสมัย
พุทธกาล

ได้พบว่า แม่น้ำคงคาและยมนาามีจุดบรรจบพบกันจริงที่เมืองพาราณสีแห่งแคว้นแคว้นกาสิ (คือเมืองพาราณสีซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้นนี้) เพราะฉะนั้น ในทางภูมิศาสตร์แล้ว ตำแหน่งของจุฬาทรีคุณจะต้องมีจริงอยู่ที่เมืองนี้

นี่ยิ่งเป็นจุดบันดาลใจเพิ่มทวีขึ้นไปอีก กับความคิดฝันไว้เงียบ ๆ มานานแล้ว แต่ยังหาโครงเรื่องหรือ “พล็อต” ไม่ได้ว่าจะเอาอย่างไรดี รู้แน่ ๆ แต่เพียงว่าจะต้องเป็นแบบจินตนิยายเรื่องราวในสมัยอดีตกาลนั้นแน่นอน และควรเป็นจินตนิยายแบบรักเศร้า ๆ ตามที่กำหนดไว้แต่ครั้งแรกด้วย

มาวันหนึ่งไปศึกษาในตำราของเทววิทยา อันบรรยายถึงเรื่องราวเทพเจ้าต่าง ๆ ของกรีก พบเอาเทพบุตรองค์หนึ่ง นามว่า นาร์ซิสซัส

นาร์ซิสซัสนั้นเป็นเทพบุตรหนุ่มโฉมงาม ผู้ซึ่งมองลงไปใ้ในแผ่นน้ำ เห็นเงาอันสวยงามของตัวเองแล้วก็หลงรักเงา เป็นเทพที่หลงรักโฉมของตนเอง

ผมแปลกใจ อะไรหว่า มีการเห็นเงาตนเองแล้วมาหลงรักตัวเองด้วย

จินตนาการของผมไหลต่อเนื่องไป นาร์ซิสซัสนั้นเป็นเพศชายยังหลงรักเงาของตัวเองได้ ถ้าจะมีผู้หญิงสักคน (ควรเป็นเจ้าของหญิง) มีความคิดเป็นตรงข้ามล่ะ คือเห็นความงามของตนเองแล้ว แทนที่จะชื่นชอบ กลับเกลียดชังความงามของตนเอง?

และเมื่อจะเกลียดชังความงามของตนเอง มันก็ต้องมีเหตุผลด้วยว่าเป็นเพราะเหตุใด

สมองในขณะนั้นก็วิ่งปราดๆ ในทันที พลืดหรือโครงเรื่องถูกกำหนดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมันจะต้องเกี่ยวพันกับวังน้ำวนจุฬาทรีคุณด้วย ตำแหน่งจุฬาทรีคุณจะต้องเป็นโครงสร้างใหญ่หรือเป็นสถานที่สำคัญของเรื่อง

ชื่อตัวละครถูกกำหนดขึ้น แผนที่ทางภูมิศาสตร์โบราณถูกนำมาทาง อย่างน้อยก็มีภูมิศาสตร์หรือลักษณะของภูมิประเทศเป็นของจริง เพื่อจุดชนวนความคิดฝันประกอบเรื่องขึ้นแล้ว

และนี่จึงเป็นที่มาของเนื้อเพลง - เพลงหนึ่งที่ว่า

“ดารารายเลิศโสภาก ขำไม่นำพาเพราะกลัวว่าจะถูก
สังเวท โปรดสาปสรรขอให้นมอันหน้าเขย สิ้นสวดยเลยไร้ค่า”

อันประพันธ์ขึ้นโดยบรมครูเพลงสองท่าน ทำนองนั้นคือ
ครูเอื้อ สุนทรสนาน และเนื้อร้องเป็นของครูแก้ว อัจฉริยะกุล ซึ่ง
ถอดไปจากข้อความเนื้อหาในเรื่องจุฬาทรีคุณนั่นเอง อันผมจะ
ได้เล่าต่อไปว่า ไปยังไงมายังไง ท่านทั้งสองจึงเข้ามาเกี่ยวพัน
กับเรื่อง จุฬาทรีคุณ ที่เด็กอายุเพียง ๑๗ แต่งขึ้นด้วย

กลางวันเรียนหนังสือตามปกติ กลางคืนซึ่งมีเวลาว่าง
เพียงเล็กน้อย ก็แต่งเรื่อง จุฬาทรีคุณ เขียนโดยปากกาหมึกซึม
ลงในกระดาษจดงานเรียนหนังสือนั่นแหละ ประมาณสักเกือบ
เดือนหรือเดือนเศษๆ ก็จบเรื่องด้วยลายมืออันขยุกเหมือนยุกตี
กัน

ขณะนั้นมีเพื่อนของพี่ชายอยู่คนหนึ่ง เป็นอัยการ ชื่อ
คุณอรุณ แสงทอง พี่อรุณคนนี้เป็นนักดูลายมือตัวจงกวางด้วย
และศึกษาหาวิชาความรู้ในทางลายมืออยู่ไม่ได้ขาด แยกไปได้
ตำราดีเป็นภาษาอังกฤษมาเล่มหนึ่งชื่อ *Palm Mystery* เขียน
โดยคีโร (Cheiro) หรือแท้ที่จริงเป็นถึงท่านเคานต์แห่งอังกฤษ
ชื่อเคานต์หลุยส์ แฮมมอน (Louis Hamon) พี่อรุณเป็น

นักพิมพ์ดีดภาษาไทยที่คล่องมาก สามารถพิมพ์สปีดไว้อย่างรวดเร็ว ได้เสนอแลกเปลี่ยนกับผมมาว่า ถ้าผมแปลตำราเล่มนี้ให้แก แกจะเอาต้นฉบับเรื่อง จุฬาทริศูณ ที่เขียนด้วยลายมือใ้แก่ เชี่ยวของผมไปพิมพ์ให้เรียบร้อย แถมสำเนาให้อีกหนึ่งชุด

ผมตกลงทันที เพราะอยากจะได้ต้นฉบับเรื่องนี้ในสภาพที่สมบูรณ์ สามารถเอาไปเสนอให้สำนักพิมพ์ดูได้โดยสะดวก แล้วผมก็ได้ต้นฉบับที่พิมพ์เสร็จเรียบร้อยพร้อมทั้งสำเนาไปด้วยภายหลังจากทำตามข้อตกลง ซึ่งผมไม่สนใจว่าตำราดูลายมือของพี่อรุณจะหนาสักขนาดไหน ส่วนต้นฉบับของผมบางแค่ไหน ประมาณว่า ๒ - ๓ เดือน เราสามารถแลกเปลี่ยนกันได้ ต้นฉบับตัวพิมพ์ดีด หน้ายาวขนาดฟูลสแก๊ปมืออยู่ประมาณ ๑๒๐ หน้าพิมพ์ พอจะเป็นหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กได้หนึ่งเล่ม ซึ่งในยุคนั้นยังไม่มีหนังสือขนาดพ็อกเก็ตบุ๊กพิมพ์ขายในเมืองไทย มีแต่เล่มปกแข็งหนาๆ อันเป็นเรื่องค่อนข้างยาว และที่ส่งลงในนิตยสารรายสัปดาห์เสียเป็นส่วนใหญ่

ยุคนั้น บ้านผมอยู่ตรอกจันทน์ จากปากตรอกนั่งรถรางมาลงที่สีลม แล้วเปลี่ยนรถรางอีกต่อหนึ่งก็จะมาถึงสวนลุมพินีอย่างง่าย ๆ สมัยนั้นรถไม่ติด ไปไหนมาไหนแสนจะสะดวกสบาย หลังเลิกเรียนแล้วหรือเวลาวันหยุด ผมมักจะไปที่พระ-

บรมรูปของล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ อันประดิษฐานอยู่หน้าสวนลุมฯ เสมอ ตอนนั้นพระบรมรูปหรือพระราชานุสาวรีย์ของพระองค์ท่านเพิ่งจะสร้างขึ้นใหม่ ๆ ฐานพระบรมรูปยังเตี้ยอยู่ ไม่แลดูสูงตระหง่านงามเหมือนปัจจุบันนี้ ผมไปนั่งเล่น หรือบางทีก็วิ่งเล่นที่ลานหรือที่ฐานโดยรอบของพระบรมรูปอยู่ตลอดเวลา ไปกับเพื่อนบ้าง ไปคนเดียวบ้าง ไม่ทราบว่ามีอะไรติดอกติดใจฝังลึกอยู่กลางใจมานานเกี่ยวกับล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ และผลงานพระราชนิพนธ์ของท่าน ผมศึกษาบทพระราชนิพนธ์ทุกเรื่อง ทั้งที่อยู่ในภาคบังคับให้เรียน (ในแผนกอักษรศาสตร์) และนอกเหนือจากที่เป็นตำราเรียน รู้สึกมีความดื่มด่ำผูกพันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะอยู่เฉพาะพระพักตร์ของพระบรมรูปหรืออยู่ที่ไหนก็ตาม ผมบนบานศาลกล่าวกราบบังคมทูลบอกท่านอยู่ตลอดเวลา ว่าผมอยากจะเป็นนักเขียน นักประพันธ์ “ขอให้ลูกสำเร็จลุล่วงตามใจปรารถนาด้วยเถิด”

ผมภาวนาอยู่เช่นนี้เป็นประจำ ทั้งๆ ที่ผมหรือต้นตระกูลของผมก็ไม่ได้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทมาก่อนใดทั้งสิ้น ท่านเสด็จสวรรคตก่อนผมเกิดเสียด้วยซ้ำ (ท่านสวรรคต พ.ศ. ๒๔๖๘ ในขณะที่ผมเกิดในปี ๒๔๗๔)

ในระหว่างที่เขียนเรื่อง จุฬาทรีคุณ นั้น เหมือนมีอะไรมาดลบันดาลให้สมองและความคิดอ่านของผมมันปราดเปรื่องแจ่มใส อะไรที่ไม่เคยรู้จักดูเหมือนจะรู้ขึ้นมาได้เองสารพัดอย่างแตกฉานในเรื่องภาษาเขียนอย่างไม่น่าที่จะเป็นไปได้สำหรับเด็กในวัยขนาดนั้น จนผมก็อดที่จะประหลาดใจตนเองไม่ได้เหมือนกัน ผมเชื่อแนจนบัดนี้ว่ามีพลังอันศักดิ์สิทธิ์แรงกล้าชนิดหนึ่งคอยเกื้อหนุนและผลักดันให้ผมเขียนอยู่ตลอดเวลา เป็นพลังงานที่ผมกราบไหว้อยู่ทุกคืนวัน จากวันในอดีต - มาจนถึงวันในปัจจุบันนี้...

ว่าถึงบทประพันธ์ที่พิมพ์ตีเสร็จ เนื่องจากผมยังเป็นนักเรียนและวัยอ่อนเยาว์นัก ผมไม่มีโอกาสที่จะนำผลงานของตนเองไปเสนอให้สำนักพิมพ์แห่งใดได้มากนัก จำได้ว่าเข้าไปสองแห่ง คือที่ *สยามสมัย* ของครูชั้น แสงเพ็ญ และที่นิตยสาร *เรขกรรม* ขณะนั้นบริหารโดยพีเสนีย์ บุชปะเกษ

ทั้งสองแห่งผิดหวังครับ ไม่ได้รับการพิจารณา

จนกระทั่งปลายปี ๒๔๙๑ ผมส่งเรื่อง *จุฬาทรีคุณ* ไปให้พี่วรุณ ฉัตรกุล ณ อยุธยา ดู ตอนนั้นจำไม่ได้ว่าพี่วรุณบริหารอยู่ในนิตยสารชื่ออะไร แต่มาทราบภายหลังว่า พี่วรุณได้ส่งเรื่อง

นี้ไปให้ “แก้วฟ้า” หรือครูแก้ว อัจฉริยะกุล ซึ่งขณะนั้นเป็นทั้ง
นักแต่งเนื้อเพลง และเจ้าของคณะละครวิทยุชื่อ “คณะแก้วฟ้า”
ได้พิจารณาดูอีกทีหนึ่ง

ประมาณสองอาทิตย์ ครูแก้วเรียกผมไปพบเพื่อดูตัว
ภายหลังจากสอบซักถามผมเขียนเรื่องนี้ขึ้นด้วยตัวเองจริงหรือ
ซึ่งผมก็ยืนยันไป ครูแก้วก็บอกว่าจะส่งเสริมให้ โดยจะนำไป
แสดงละครวิทยุและแต่งเพลงประกอบเรื่องให้ เอาให้ดังเลย
เพราะครูแก้วก็ชอบในเนื้อหาลีลาของเรื่องมาก เพลงก็จะแต่ง
ประกอบเรื่องให้ถึง ๕ เพลง เพื่อให้เข้ากับเนื้อหาข้อความของ
เรื่อง ประกอบด้วยเพลง จุฬาทรีคุณ, เจ้าไม่มีศาล, อ้อมกอดพี,
ไต้ร่มมะลูลี และ ปองใจรัก

มีข้อแม้อยู่อย่างเดียวว่า ในระยะแรกเริ่มนี้จะต้องใช้
นามปากกาควบคู่กันไปก่อน คือ “แก้วฟ้า - พนมเทียน”
หมายถึงว่าให้ “แก้วฟ้า” อันเป็นนักประพันธ์รุ่นอาช่วยฝึกบินให้
ก่อน เพราะมีชื่อมาก่อน ส่วน พนมเทียน นั้นยังเป็นนักประพันธ์
หน้าใหม่ ไม่มีใครรู้จัก ถ้าปล่อยเดี่ยวก็อาจไม่เป็นที่ศรัทธาของ
คน

ไม่มีปัญหา ผมตกลงทันทีครับ “แก้วฟ้า - พนมเทียน” ก็ได้ขอให้ผลงานที่ทำไว้ได้ปรากฏออกไปสู่สาธารณชนเท่านั้น เป็นยอดของความปรารถนาแล้ว

ครูแก้วเริ่มงานทันที และอย่างที่ตั้งใจเอาไว้ ใส่อย่างเต็มที่ร่วมกับครูเอื้อ หรือ “สุนทรภรณ์” แต่งเพลงชุดจุฬาทรีคุณขึ้น โดยครูเอื้อเป็นผู้ให้ทำนอง ครูแก้วให้เนื้อ ก่อนจะให้ทำนอง ครูแก้วก็อธิบายกับครูเอื้อให้เข้าใจเสียก่อนว่า ลีลาของเพลงนั้นๆ อยู่ในลักษณะท่วงทำนองอย่างไร รัก ทุกข์ โศก เศร้า รำพึงรำพันลาจาก อะไรเหล่านี้ และครูแก้วก็ให้ครูเอื้ออ่านเรื่องเพื่อให้เข้าใจแนวทางเสียก่อนด้วย ทั้งสองท่านเอาใจใส่อย่างจริงจังต่อเรื่องนี้ ซึ่งผมก็กราบคารวะดวงวิญญาณของท่านทั้งสองไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ระหว่างที่ท่านทั้งสองกำลังขะมักเขม้นช่วยกันแต่งเพลงประกอบเรื่อง ผมเที่ยวไปเที่ยวมาเพื่อไป “ขอคู่มึง” ที่กรมประชาสัมพันธ์ (ยุคก่อนตั้งอยู่ที่มุมถนนราชดำเนิน) แทบทุกวัน หลังเลิกเรียน ทำให้สนิทสนมคุ้นเคยกับท่านทั้งสอง นักดนตรีและนักร้องประจำวงเป็นอย่างดี เพลงทั้ง ๕ แต่งเสร็จก่อนนำมาแสดงเป็นละครวิทยุและได้เผยแพร่ออกไปทางกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นเพลงไพเราะที่ผู้คนสนใจกันมาก ในยุคแรกนั้น

เพลง จุฬาทรีคุณ ร้องโดยคุณมณฑนา โมรากุล เจ้าไม่มีศาล
ร้องโดยคุณวินัย จุลละบุษปะ อ้อมกอดพี่ ร้องโดยครูเอื้อ ใต้ร่ม-
มะลูลี ร้องคู่โดยคุณวินัย จุลละบุษปะ และคุณเพ็ญศรี พุ่มชูศรี
ส่วนเพลงสุดท้าย ปองใจรัก เป็นเพลงร้องคู่อีกเช่นกัน ร้องโดย
ครูเอื้อและคุณมณฑนา โมรากุล

ภายหลังเพลงดังอยู่ในตลาดเพลงประมาณ ๒ - ๓ เดือน
จุฬาทรีคุณ กลายมาเป็นละครวิทยุโดยกรมประชาสัมพันธ์สอง
ตอนจบ ตอนละวันห่างหนึ่งเดือน ใช้เพลงทั้ง ๕ ประกอบเรื่อง
โดยตลอด โดยคณะแก้วฟ้า ซึ่งจัดว่าเป็นละครเพลงที่ได้รับความนิยม
สนใจมาก เปิดฟังกันแทบทุกครั้วเรือนที่มีเครื่องรับ
วิทยุ (สมัยนั้นยังไม่มีโทรทัศน์ แหล่งบันเทิงของผู้คนทั่วไปที่อยู่
บ้านก็คือละครวิทยุภาคดึกเท่านั้น)

พอขึ้นต้นปี ๒๔๙๒ ผมก็ได้ข่าวจากครูแก้วว่าจะนำ
จุฬาทรีคุณ ออกแสดงทางละครเวทีที่ศาลาเฉลิมไทย โดย
คณะลูกไทย ผมดีใจมาก ชื่อของผม พนมเทียน ติดตามหลัง
“แก้วฟ้า” ปรากฏเป็นคัตเอาต์อยู่บริเวณส่วนหน้าของโรงละคร
เฉลิมไทย เห็นได้ถนัดเป็นครั้งแรก ชื่อของพนมเทียนเป็นส่วน

หนึ่งของเจ้าของบทประพันธ์ แสดงออกทางเวทีละคร ก่อนที่ผลงานชิ้นนี้จะได้มีโอกาสตีพิมพ์ในหน้ากระดาษ

ในการแสดงเป็นละครเวทีครั้งนั้นก็ประสบความสำเร็จอย่างมากมาย ใช้เวลาแสดงอยู่ไม่ต่ำกว่า ๒ – ๓ อาทิตย์ และที่ผมชนลุกชู้ตตลอดทั้งกาย (ที่ได้ทราบข่าว) ก็คือ คณะจัดการแสดงนั้นได้นำรายได้ส่วนหนึ่งเป็นการกุศลสมทบทุนเสริมสร้างฐานพระบรมรูปของรัชกาลที่ ๖ ที่หน้าสวนลุมฯ ให้สูงเด่นเป็นสง่าขึ้นอย่างเช่นทุกวันนี้ เรื่องนี้ผมไม่ทราบมาก่อนเลย เป็นเหตุการณ์ที่บังเอิญประจวบเหมาะเหลือเกิน หรือมิฉะนั้นสังกตศีลธิ์ก็มีอยู่จริง...

ถ้าจะถามในทางภูมิศาสตร์ว่าจุฬาลงกรณ์เป็นสถานที่อันมีอยู่จริงหรือ

คำตอบก็คือ มีอยู่จริงครับ ในปัจจุบันนี้ ชาวพื้นเมืองในอินเดียเรียกสถานที่นี้ว่า “สังคัม” อยู่ในเมืองอัลลาฮะหมัดแห่งอุดรประเทศ ซึ่งในยุคนี้ไม่ได้เรียกว่าเมืองพาราณสีหรือแคว้นพาราณสีอีกแล้ว มีการกล่าวอ้างกันว่า ได้พื้นพิภพเบื้องล่าง

ไปยังตำแหน่งที่แม่น้ำคงคาและแม่น้ำยมุนามารวมกันนั้น ยังมีตำนานของแม่น้ำสุรัสวดีไหลลุ่มคั่งขึ้นมาผสมรวมเข้าด้วย รวมเป็นสามสายแม่น้ำเหมือนกัน แต่คนยุคใหม่ไม่รู้จักคงคาสวรรค์หรือทางช้างเผือกที่เป็นสายอยู่บนห้วงท้องฟ้าเสียแล้ว

ไหนๆ ก็เล่ามาให้ฟังจนถึงเพียงนี้แล้ว ก็เลยเล่าต่ออีกนิด เรื่อง จุฬาทรีคุณ ไม่ใชบทประพันธ์เรื่องแรกของพนมเทียนหรอกครับ หากแต่เป็นเรื่องที่สอง เรื่องแรกนั้นเป็นเรื่องบู๊ประสาเด็กในวัยคะนอง ชื่อเรื่อง เหา่ดง ทั้งสองเรื่องนี้ ภายหลังจากเขียนเสร็จแล้วก็เก็บดองอยู่นาน เพราะเสนอไปที่ไหนก็ไม่มีใครสนใจ (มีแต่เรื่อง จุฬาทรีคุณ เท่านั้นที่นำไปทำเพลงและเป็นละครตั้งที่ได้บอกแล้ว) ต่อมาอีกตั้ง ๖ ปีแน่ะครับ ภายหลังจากได้เขียนเรื่อง ปฐพีเพลิง และ มัสยา ซึ่งมีโอกาสตีพิมพ์ออกไปแล้ว โดยสำนักพิมพ์เพลินจิตต์ ทั้งสองเรื่องเขียนไว้ตั้งแต่ยังเป็นเด็กนี้จึงได้ถูกเรียกร้องให้ส่งเข้าไปพิมพ์

และพิมพ์ติดต่อกันมาเรื่อยจนกระทั่งบัดนี้

จุฬาทรีคุณ จึงได้เป็นอมตะนิยายอยู่จนทุกวันนี้ เนื้อเรื่องและบทเพลงได้ถูกสร้างและขับกล่อมกันมายุคแล้วยุคเล่า และคงจะสืบต่อไปแน่นอน

พนมเทียน

กรกฎาคม ๒๕๔๗

หมายเหตุ: ข้อเขียนชิ้นนี้คัดจากหนังสือ ลึกจากลิ้นชัก
สำนักพิมพ์คณศบุรี พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.๒๕๕๓

บทนำ

“อริยวรรต! อริยวรรต! จักรพรรดิผู้โหด

“อธิราชผู้เฒ่า อย่า ทำนอย่า!...”

อุษาโยคเยียมฟ้าบุรพทิศอยู่ไรรำ หรีดหรีงระงมไพโร
พณ์สพ้องอยู่แซ่แข็ง วังเวง สงัดเงียบยะเยียบเย็นทุกหย่อมหญ้า
หยาดน้ำตาสวรรค์พรหมพรางมิหยุดหย่อน ลมอ่อนเคยอ้อยอิ่งสี
หวนซงักและหยุดยั้ง ดูประหนึ่งเป็นกลางประหลาดเห็นปรากฏ
พระจันทร์ก็สลดสดแสงดูซึ่มเศร้าอยู่เหนือซอกไศลผา
บรรยากาสงบสรรพสิ่งซบสลบสิ้น แต่ไอ อนิจจา! เหนือตฤณชาติ
ขจีอันมีกลิ่นระรวยรื่น บนหน้าผานั้นสีหนาพื้นหญ้าก็ระเนน
ลู่เอนยับยยะยวบด้วยแรงกระเสือกกระสน โลहितปนติดแต่้มทุก
เส้นใบ ปรากฏเป็นทางไปจนใกล้ชะง่อนหินและเงื่อมผาอัน
สูงลิบ แสงเดือนทอระยิบจับร่างอันเลื่อนรางอยู่พรางพราราว
เงินยวง ระคนดวงโลหิตดาดกระเซ็นทั่วสรรพางค์ ร่างนั้นคืบคลาน
กระเสือกด้วยฤทธิ์มานะ และแล้วก็ซบยยะยวบสะอึกสะอื้นเพราะ
อ่อนแรง

เงาหนึ่งบังแสงจันทร์ส่องผ่านซากอันจวนจะไร้วิญญาณ
มันคือสหายผู้เฝ้าทอดทัศนาการเคลื่อนไหวของร่างนั้นตลอดมา
เจ้าสกุณาชาติศึกษาในราตรีกาลโผล่ลาเกาะกิ่งกร่างริมทาง
พลงชะเง้อมอง

“ตื่นสิ อริยวรรต! อริยวรรต! โน้นอย่างไรเล่า รัตนบัลลังก์
อันอำไพ เศวตฉัตรพิชัยอันแพรวเพริศ กฤตยากรเลอเลิศตลอด
ทั้งโลก อะฮ้า! ดาบของท่านยังไม่สมควรจะนอนสงบอยู่ในฝัก
เยี่ยงนั้น จงตื่น! ตื่นเสียเถิด!!...”

จุฬาทรีคุณ

๑๖๗

โนเครื่องบริษัทอมรินทร์ คอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)

๓๗๘ ถนนชัยพฤกษ์ กรุงเทพฯ เขตตลิ่งชัน (บรมราชชนนี) ๑๐๑๗๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒-๙๙๙๙ ต่อ ๔๙๖๔, ๔๓๙๒ E-mail: info@amarin.co.th

www.amarinbooks.com   @amarinbooks บ้านอรุณ

สื่อดิจิทัลนี้ให้บริการดาวน์โหลดสำหรับผู้รับบริการตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น
การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ไม่มีวิธีใดๆ นอกเหนือจากเงื่อนไขที่กำหนด
ถือเป็นความผิดอาญาตาม พรบ.ลิขสิทธิ์ และพรบ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-18-8009-5

เผยแพร่ครั้งแรก โดยสำนักพิมพ์อรุณ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา บริษัทอมรินทร์ คอร์ปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน)